

Πασκάλ Μπρυκνέρ
Ένας χρόνος και μια μέρα

Μυθιστόρημα

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Γιάννης Στριγκος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΣΚΑΛ ΜΠΡΥΚΝΕΡ

Ένας χρόνος και μια μέρα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΓΑΛΛΙΚΑ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΡΙΓΚΟΣ

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία
Πασκάλ Μπρουκνέρ, Ένας χρόνος και μια μέρα
Copyright© Éditions Grasset & Fasquelle, 2018
Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.
(Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, 2020
Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη,
Αθήνα, Σεπτέμβριος 2020
ISBN 978-960-16-8628-8

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,
ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΠΡΕΛΟΥΔΙΟ

Πάνω από τον Ατλαντικό

«**Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΑΣ** είναι προτεραιότητά μας. Παρακαλούμε βεβαιωθείτε ότι η πλάτη του καθίσματός σας είναι σε όρθια θέση και όλες οι φορητές ηλεκτρονικές συσκευές απενεργοποιημένες. Θα θέλαμε την προσοχή σας για λίγα λεπτά».

Το ταξίδι είχε ξεκινήσει άσχημα.

Αλλά μπορεί ποτέ ένα αεροπορικό ταξίδι να ξεκινήσει καλά; Το να μιλάει κανείς για ασφάλεια, πριν καν αρχίσει η διαδρομή, δεν είναι σαν να τονίζει πως θέλει να αποφύγει κάποιον θανάσιμο κίνδυνο;

Πρώτα απ' όλα, η Ιεζάβελ είχε χάσει την πρωινή πτήση, στις 13 Δεκεμβρίου του 2017. Σχεδόν επίτηδες. Έφευγε με βαριά καρδιά. Είχε διαβάσει ένα σωρό ιστορίες επιβατών που φτάνουν πολύ αργά για τον έλεγχο εισιτηρίων με αποτέλεσμα να μην επιβιβαστούν. Που βρίζουν και καταριούνται την εταιρεία. Και μερικές ώρες αργότερα, το αεροσκάφος συντρίβεται σε κάποιον

φυλώνα ή βυθίζεται στη θάλασσα. Η αργοπορία τους αποδεικνύεται ένα θαύμα που τους έσωσε τη ζωή. Ευχαριστούν τις συνοδούς εδάφους που νωρίτερα τις είχαν περάσει γενεές δεκατέσσερις και ευγνωμονούν τη Θεία Πρόνοια που τους γλίτωσε. Η τύχη τους αποτελεί πρώτης τάξεως υπεράσπιση της αργοπορίας. Αν χάσετε το αεροπλάνο, ή το τρένο, χαρείτε το: ίσως έτσι να αποφύγατε κάποιο μοιραίο δυστύχημα. Αν όμως χάσετε επίτηδες ένα αεροπλάνο, ή ένα τρένο, τότε έχετε τον νου σας: μπορεί το δυστύχημα που θέλατε να αποφύγετε να σας βρει στο εναλλακτικό μεταφορικό όχημα που θα επιλέξετε να πάρετε. Η Ιεζάβελ είχε παζαρέψει την αγορά ενός άλλου εισιτηρίου και είχε καθίσει στην αναμονή άλλες τρεις ώρες. Για να σκοτώσει την ώρα της και το άγχος της, είχε πιει. Μπίρες, κοκτέιλ και μερικά ποτήρια κρασί. Είχε καταπιεί και κάτι ηρεμιστικά. Έδειχνε υποδειγματική αντίσταση στα οινόπνευματώδη, μέχρι ενός ορισμένου σημείου.

Τι είναι το αεροδρόμιο; Μια τεράστια λοταρία επιβίωσης· ανάλογα τον προορισμό σας, οι πιθανότητές σας αυξάνονται ή μειώνονται. Εταιρείες, στημένες στις θύρες επιβίβασης, ασφαλίζουν τους δικούς σας ανθρώπους σε περίπτωση θανάτου, και μια αίθουσα προσευχής, ανοιχτή σε όλα τα θρησκευτικά δόγματα, σας

εγγυάται ένα εισιτήριο χωρίς επιστροφή για το υπερπέραν. Υπό το άγρυπνο βλέμμα του Θεού. Να λοιπόν που είστε εις διπλούν προστατευμένοι, τόσο σε τούτο τον μάταιο κόσμο όσο και στον άλλο. Δεν έχετε πια παρά να ανεβείτε στο αεροπλάνο και να πεθάνετε, εφησυχασμένος.

Δεν της άρεσαν τα αεροπλάνα· αναπηδούσε σε κάθε δόνηση, θα ήθελε να κρατήσει το σκάφος κολλημένο στο έδαφος, ένα γιγάντιο χέρι να το ακινητοποιήσει στην πίστα. Και όντως, το σκάφος βρέθηκε ακινητοποιημένο στον χώρο στάθμευσης του Ρουασσύ εξαιτίας της πολύ πυκνής εναέριας κυκλοφορίας. Είχαν το νούμερο 12 στο πάρκινγκ. Παραπατώντας, είχε φτάσει ως τη θέση της, στην τελευταία σειρά, στο βάθος της καμπίνας του αεροσκάφους, και την είχε πάρει ο ύπνος, στριμωγμένη και δεμένη με τη ζώνη και φορώντας μια μάσκα ύπνου. Μόλις που πρόλαβε να πάρει το μάτι της τον διπλανό της, έναν κρεμανταλά με γυαλιά, που σταυροκοπιόταν κάθε τρεις και πέντε. Το να διαπιστώνει τον φόβο των άλλων την έκανε να ντρέπεται για τον δικό της. Χωρίς όμως να τον καταλαγιάζει στο ελάχιστο. Είχε συνηθίσει πια, σε αεροπλάνα και τρένα, να διαβάζει στο πρόσωπο των άλλων σημάδια ανακούφισης ή τρόμου. Ησύχαζε κι

αυτή, αν οι άλλοι έδειχναν χαλαροί. Υποπτευόταν ωστόσο πως χρηματίζονταν από την αεροπορική εταιρεία για να παραπλανούν τους πελάτες.

Λίγο πριν την απογείωση είχαν άλλη μία ώρα καθυστέρηση. Την ξύπνησε η ανακοίνωση του ιπτάμενου φροντιστή. Μια αεροσυνοδός αναπαριστούσε με βουβές κινήσεις τις οδηγίες ασφαλείας που μεταδίδονταν από τα μεγάφωνα. Κρατούσε ψηλά μια ζώνη και μια μάσκα οξυγόνου, απαραίτητη σε περίπτωση αποσυμπίεσης. Η κοπέλα κουνούσε τα χέρια σαν τροχονόμος, χαμογελούσε, έκανε μπροστά, στρεφόταν πότε από τη μια και πότε από την άλλη. Κανείς δεν της έδινε σημασία. Άλλοι μισοκοιμούνται, άλλοι άκουγαν μουσική με τα ακουστικά βιδωμένα στα αυτιά και τα μάτια κλειστά, ή παρακολουθούσαν μια ταινία στην οθόνη. Μονάχα η Ιεζάβελ είχε καρφώσει τα μάτια πάνω της, θέλοντας να της τραβήξει την προσοχή, να της πει «είμαι εδώ». Ακόμη και μέσα σε ένα Boeing παρέμενε η καλή μαθήτριά, που λαχταρούσε να αποσπάσει τα εύσημα των ανωτέρων. Η αεροσυνοδός, εκνευρισμένη από την αδιαφορία των επιβατών, ξεκίνησε να βήχει. Έπειτα ύψωσε το ανάστημά της, έκανε μια στροφή γύρω από τον εαυτό της και τους έβγαλε τη γλώσσα. Μάταια. Και τότε άρχισε να βγάζει το γαλά-

ζιο της φουλάρι, κι έπειτα το καπέλο της, αφήνοντάς τα σε ένα άδειο κάθισμα. Έβγαλε το σακάκι της, που έκρυβε από κάτω ένα πουκάμισο, γαλάζιο κι αυτό. Ούτε ένας επιβάτης δεν πήρε χαμπάρι. Η Ιεζάβελ τής έκανε διακριτικά νόημα, «μη συνεχίσετε άλλο». Η αεροσυνοδός πέταξε το σακάκι στο χερούλι ενός καθίσματος και άρχισε να ξεκουμπώνει το πουκάμισό της. Η απουσία αντίδρασης την ενθάρρυνε να ανοίξει ένα προς ένα και σιγά σιγά όλα τα κουμπιά. Τώρα, βάδιζε πάνω κάτω σε ένα τμήμα της καμπίνας, με αργό βήμα, με το ενισχυμένο με δαντέλα σουτιέν της, σαν να έκανε πασαρέλα. Τα μπράτσα της ήταν στρογγυλά και γραμμωμένα, ο λαιμός της ντελικάτος και οι ώμοι της φαρδιοί. Η Ιεζάβελ δεν την άφηγε από τα μάτια της. Ήταν πραγματικό αυτό που έβλεπε; Θα σήκωνε κανείς τουλάχιστον το κεφάλι;

«Το αεροπλάνο» –σκέφτηκε η Ιεζάβελ– «είναι το πιο πρόστυχο μεταφορικό μέσο, αφού η μύτη μας βρίσκεται διαρκώς στο ύψος του πισινού ή της κοιλιακής χώρας των αεροσυνοδών και των ιπτάμενων φροντιστών». Η κοπέλα, χωρίς να πάψει να κουνάει πάνω κάτω τα χέρια, κατέβασε με μια γρήγορα κίνηση το φερμουάρ της φούστας της, την άφησε να πέσει στους αστραγάλους της, σήκωσε το ένα πόδι, έπειτα το

άλλο, και την εκσφενδόνισε με μια ανυπόμονη χειρονομία πάνω στον σωρό των ρούχων. Φορούσε ένα μαύρο μάλλινο καλσόν με μια λευκή ετικέτα που προεξείχε, ακριβώς κάτω από το στρίφωμα της μέσης. Η επιδερμίδα της ήταν σφριγηλή και οι κοιλιακοί της καλοσχηματισμένοι. Αυτή η ετικέτα που πετούσε σαν τούφα, εκνεύριζε την Ιεζάβελ. Θα ήθελε να τη βάλει μέσα στο καλσόν. Αλλά τι την ένοιαζε; Αν συνεχιζόταν αυτό, τότε η αεροσυνοδός θα ξεφορτωνόταν και το καλσόν της και –γιατί όχι;– όλα τα υπόλοιπα. Τώρα, είχε φορέσει πάνω από το σουτιέν της ένα κίτρινο σωσίβιο. Το αεροπλάνο θα πετούσε πάνω από τον Ατλαντικό ως το Μόντρεαλ, και πάντα υπήρχε ο κίνδυνος της αναγκαστικής προσθαλάσσωσης.

Η Ιεζάβελ ανατρίχιασε. Ο Ατλαντικός: μάζες παγωμένου νερού που θα τους κατάπιναν στη στιγμή, ο φρικαλέος κόσμος των θαλάσσιων τεράτων. Δε θα τους έσωζε κανένα θαύμα, τα κύματα θα τους τσάκιζαν σαν κλαράκια. Η Ιεζάβελ δεν πίστευε στις παρηγορητικές στατιστικές: δεδομένου πως μονάχα ένας στους 10.000 επιβάτες πεθαίνει σε αεροπλάνο, οι πιθανότητές σου να επιβιώσεις δεκαπλασιάζονται σε σχέση με το αυτοκίνητο ή το ποδήλατο. Αρλούμπες. Με το αυτοκίνητο, μπορώ να φρενάρω ή να κάνω μια

μανούβρα, με το ποδήλατο μπορώ να αποφύγω το εμπόδιο, αλλά με το αεροπλάνο; Με 800 χιλιόμετρα την ώρα, τον νόμο της αδράνειας και τόσους τόνους βάρος; Υπάρχουν ειδικά σεμινάρια ενάντια στον φόβο για το αεροπλάνο, σαν να πρόκειται για καμιά φανταστική ασθένεια. Λες και δεν υπάρχουν, κάθε εβδομάδα, σκάφη, μικρά ή μεγάλα, που συντρίβονται σε βουνά, που συγκρούονται, που δέχονται κάποιο βλήμα, ή γίνονται σκόνη από μια βόμβα. Χώρια εκείνα που εξαφανίζονται ολοσχερώς και δε μαθαίνεις ποτέ τι απέγιναν. Ποιος σοφιστής μπορεί να μας εξηγήσει ότι το να πετάς δεν έχει πολύ μεγαλύτερες συνέπειες από το να διασχίζεις έναν δρόμο ή να κάνεις πατίνι; Η προσφυγή στους αριθμούς προκειμένου να γαληνέψει ο βασανισμένος μας ψυχισμός δε λαμβάνει υπόψη της πως ατύχημα είναι ό,τι αφηφά τις προβλέψεις. Οι στατιστικές είναι αλάνθαστες ως τη στιγμή που εκτροχιάζονται: Αυτό δε θα έπρεπε να συμβεί – κι όμως, συνέβη. Φανταστείτε έναν άνθρωπο που επιθυμεί να υπερνικήσει τη φοβία του και που παρακολουθεί ένα σεμινάριο εξοικείωσης με το αεροπλάνο. Ανακουφισμένος, ύστερα από έναν μήνα γεμάτο επεξηγήσεις, τεστ και υπολογισμούς, ανεβαίνει, για παράδειγμα, στην πτήση Ρίο-Παρίσι την 1η Ιουνίου του 2009 και βρίσκει τον

θάνατο μαζί με άλλους 228 επιβάτες ανάμεσα στη Νότια Αμερική και την Αφρική. Ή επιβιβάζεται στην πτήση 370 της Malaysia Airlines Κουάλα Λουμπόρ-Πεκίνο στις 8 Μαρτίου του 2014, η οποία χάνεται κάπου στη θάλασσα, αφού πρώτα το σκάφος παρεκκλίνει από την αρχική του διαδρομή. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις αντιτάσσουμε τον καταγέλαστο φραγμό της λογικής στην ενδόμυχη συναίσθηση του φόβου.

Είναι δυνατόν η αεροσυνοδός μιας μεγάλης αεροπορικής εταιρείας να επιδίδεται σε στριπτίζ στο ξεκίνημα της πτήσης χωρίς να προκαλεί ούτε ένα σφύριγμα, χωρίς να την επαναφέρει κανείς στην τάξη; Η κοπέλα τραβολογούσε τώρα απρόθυμα τα κορδονάκια με τα οποία φούσκωναν τα σωσίβια και έδειχνε, με φευγαλέες κινήσεις, τις εξόδους κινδύνου. Η όψη της πρόδιδε όλη της την απογοήτευση. Ποιο το όφελος να κάνεις αυτό το επάγγελμα, αν κανείς δε σε ακούει; Τη σνόμπαραν, την αγνοούσαν. Πράγμα που θύμιζε στην Ιεζάβελ εκείνη την ιστορία που κάπου είχε ακούσει. Ή μήπως την είχε φανταστεί; Ένας ομιλητής πρέπει να πάρει τον λόγο σε ένα επίσημο δείπνο, παρουσία τριακοσίων ατόμων. Μια φιλανθρωπική γιορτή. Τον υποδέχονται με ένα χλιαρό χειροκρότημα. Οι συνδαιτυμόνες τρώνε. Εκείνος αγοράζει, αρχίζει τους

μακροσκελείς μονολόγους, αλλά όλοι του γυρίζουν την πλάτη. Διακόπτει την ομιλία του, πηγαινοέρχεται στη σκηνή και ύστερα αρχίζει να χορεύει. Καμία αντίδραση. Και τότε πετάει τις σημειώσεις του στον αέρα, βαραίει το μικρόφωνο με τα δάχτυλα, φτύνει και βήχει πάνω σε αυτό. Ούτε ένας από το πλήθος δε θορυβείται! Η οχλαγωγία της αίθουσας καλύπτει τους βορβορυγμούς του. Και ιδού το αποκορύφωμα της γαϊδουριάς: από λάθος, οι χειριστές σβήνουν τα φώτα της σκηνής. Το μάτι του βλέπει ένα καλώδιο που αιωρείται στη σκηνή, βάζει την καρτέλα από κάτω και τελικά το δένει στον λαιμό του και αυτοκτονεί. Κανείς δε δίνει σημασία. Δεν τον βρίσκουν παρά μόνο το επόμενο πρωί – νεκρός λόγω γενικής αδιαφορίας. Η Ιεζάβελ κοιτούσε την κοπέλα, με κομμένη τη ανάσα: θα έβγαζε άραγε το καλσόν της ή ακόμη και την κιλότα της; Με τα πολλά, η αεροσυνοδός μάζεψε απελπισμένη τα πράγματά της και πήγε να ντυθεί στις τουαλέτες, απ' όπου και ξαναβγήκε σαν να μη συνέβη τίποτα.

Δεν πρόλαβαν σχεδόν οι ρόδες του αεροπλάνου να ξεκολλήσουν από την πίστα και η Ιεζάβελ είχε αποκοιμηθεί, ζαλισμένη από τα ποτά. Κάποιος από την απέναντι μεριά του κεντρικού διαδρόμου την ξύπνησε ύστερα από λίγο με τις διαμαρτυρίες του:

ήταν ο μοναδικός επιβάτης που είχαν υποβιβάσει στην οικονομική θέση, μαζί με τον λαουτζίκο, ενώ εκείνος είχε αγοράσει, για την πτήση Παρίσι-Μόντρεαλ, ένα εισιτήριο business class. Καθώς η επιχειρηματική θέση ήταν πλήρης και η πρώτη είχε καταργηθεί, τον είχαν κατατάξει αυθαιρέτως στο «μαντρί», με την υπόσχεση πως θα του δώσουν τα λεφτά του πίσω. Δεν ήθελε να του δώσουν τα λεφτά του πίσω, ήθελε αυτό που του χρωστούσαν: ένα κάθισμα ρυθμιζόμενο, φαρδύ και άνετο, χώρο για τα πόδια του και όλα τα παρελκόμενα: μια αεροσυνοδό να τον εξυπηρετεί προσωπικά, σαμπάνια, απεριόριστο κρασί, χαβιάρι και ταινίες σε μεγάλη οθόνη και παντόφλες για τον ύπνο. Είχε εξαγριωθεί, ζητούσε τη συμπαράσταση των άλλων επιβατών. Η προϊσταμένη του πληρώματος του πρότεινε ξερά να κάνει καταγγελία. Η Ιεζάβελ ξανακοιμήθηκε.

Την ξύπνησε πάλι μια λογομαχία. Ένας άλλος επιβάτης φώναζε τώρα: «Το μυρίζομαι, θα ξεσπάσει καταιγίδα. Το νιώθω». Και για να υπογραμμίσει τα λεγόμενά του, έδειχνε το φινιστρίνι και τον κατάμαυρο ουρανό πέρα. Τα σύννεφα, που αβγάτιζαν και συνέρρεαν δημιουργώντας μια απειλητική μάζα, τύλιγαν σιγά σιγά το αεροσκάφος. Αυτός καταριόταν την εταιρεία, επικαλούμενος τους άλλους επιβάτες. Η νεαρή στριπτιζέζ, με

το γερό της καπελάκι και άψογα κουμπωμένη ως τον λαιμό, πήγε κοντά του και δήλωσε φωναχτά:

«Έχετε δίκιο, κύριε, πρόκειται να διασχίσουμε μια ζώνη έντονων αναταράξεων».

«Αλήθεια; Πόσο έντονων;»

«Πολύ. Είναι το χαμηλό βαρομετρικό της Ισλανδίας που ακολουθεί το Ρεύμα του Κόλπου και μετακινείται από τα δυτικά προς τα ανατολικά».

«Και... θα μπορέσουμε να το διασχίσουμε;»

«Ελπίζω».

Όλοι είχαν ανασηκωθεί. Αδιάφοροι πριν από λίγο στην υποδειγματική αυτή υπάλληλο, τώρα έστηναν αυτί. Ο φόβος είναι αποτελεσματικότερος συναγερμός από τη σύνεση. Εκείνη, πληγωμένη ακόμη, κυριαρχούσε πλέον μπροστά σε αυτή την αγέλη των λιγόψυχων κοιτώντας τους ψυχρά. Και με ένα αμυδρό χαμόγελο να διαγράφεται στα χείλη, πρόσθεσε:

«Δεν αποκλείεται η περίπτωση δυστυχήματος. Ειδικά αυτή την εποχή του χρόνου που οι άνεμοι είναι σφοδροί και ενίοτε κόβουν τα αεροπλάνα στα δύο. Πιθανό, αλλά όχι βέβαιο».

Με ένα νωχελικό λίκνισμα κατευθύνθηκε πάλι προς το πιλοτήριο. Είχε ενσταλάξει το δηλητήριο του τρόμου στο ποίμνιό της. Και λες κι ήθελε να την επιβεβαιώσει,

ένα πρώτο τράνταγμα ταρακούνησε το αεροσκάφος, το οποίο πήρε μεγάλη κλίση και έπειτα ξανάρθε στα ίσια του προτού γείρει και πάλι. Το σοκ ήταν ξαφνικό όσο και απότομο. Κάποια ντουλάπια άνοιξαν ξεβράζοντας από μέσα τους ένα σωρό βαλίτσες και τσάντες. Σακάκια και βαριά παλτά εκσφενδονίστηκαν προτού πέσουν στα κεφάλια των επιβατών. Ο πιλότος πήρε τον λόγο και ζήτησε από τους επιβάτες να παραμείνουν στις θέσεις τους, να ισιώσουν την πλάτη του καθίσματός τους και να δέσουν τις ζώνες τους. Το σερβίρισμα σταμάτησε και τα φώτα στην καμπίνα χαμήλωσαν. Μερικά πιτσιρίκια έβαλαν τα κλάματα, μια γυναίκα ξέσπασε σε υστερικούς λυγμούς και οι αεροσυνοδοί άρχισαν να την ταρακουνάνε αγρίως για να τη συνεφέρουν. Στο αεροπλάνο, μια κραυγή μπορεί να προκαλέσει εξέγερση· δύο κραυγές, επανάσταση. Ο πιλότος παρακάλεσε τους ταξιδιώτες να κρατήσουν την ψυχραιμία τους και τους διαβεβαίωσε πως θα γινόταν ό,τι ήταν δυνατόν προκειμένου να φτάσουν σώοι στον προορισμό τους. Το αεροσκάφος στροβιλιζόταν στην καταίγίδα, ταλαντευόταν δεξιά και αριστερά, σαν τράτα που παλεύει με γιγάντια κύματα. Σαν να το έσπρωχνε μια αόρατη δύναμη προς το έδαφος και έπειτα να το ανέβαζε πάλι ψηλά ένα ρεύμα αέρος. Τα

ουρλιαχτά των μαινόμενων ανέμων λίγο ακόμη και θα έσπαζαν τα φινιστρίνια. Οι μάσκες οξυγόνου έπεσαν από το ταβάνι σαν διαστημικά χταπόδια, χοροπηδώντας κρεμασμένες από τα σχοινιά τους και κάνοντας την αναστάτωση ακόμη μεγαλύτερη.

Το τρομερό με τους στρεσαρισμένους είναι πως πάντα έχουν δίκιο που στρεσάρονται. Η Ιεζάβελ έκλεισε τα μάτια και σκέφτηκε: «Αυτή τη φορά, ήρθε το τέλος. Δε θα χρειάζεται πια να φοβάμαι, αφού το χειρότερο θα έχει συμβεί». Ένιωσε να γαληνεύει. Ήταν είκοσι έξι χρονών, καθηγήτρια φυσικών επιστημών και μαθηματικών σε ένα τεχνικό λύκειο στην Οτ-Σαβουά, και η ζωή της επρόκειτο να τελειώσει μέσα σε τούτο το άθλιο ιπτάμενο κουτί. Καλύτερα να μην είχε αφήσει τα βουνά της υπακούοντας στην ανόητη προσταγή του πατέρα της να τη στείλει στο Κεμπέκ. Γύρω της, οι επιβάτες ήταν πανικόβλητοι· άλλοι έκρουβαν το πρόσωπό τους στα χέρια τους και άλλοι έτρεχαν στις τουαλέτες, παραβαίνοντας την απαγόρευση. Χρειάστηκε νέα παρέμβαση του πιλότου για να ηρεμήσουν τα πνεύματα. Έδωσε διαταγή να μη φορέσουν τις μάσκες, οι οποίες είχαν πέσει κατά λάθος, και προπάντων να παραμείνουν δεμένοι στις θέσεις τους. Η αεροσυνοδός έπαιρνε την εκδίκησή της· το χάος που είχε προκληθεί

ήταν η νίκη της ενάντια στο πλήθος που την είχε αγνοήσει. Χωρίς ίχνος συμπόνιας, επέτρεπε μονάχα στους επιβάτες που είχαν αρρωστήσει να πάνε σιγά σιγά μέχρι τις τουαλέτες, απειλώντας τους ανυπότακτους. Της είχαν καθίσει στον λαιμό. Ένας συνάδελφός της, γεροδεμένο παλικάρι με γαλόνια πάνω στο λευκό του πουκάμισο, έσπευσε προς βοήθεια. Εκείνη του υποδείκνυε τους αντάρτες με το βαμμένο της νύχι και αυτός τους έκλεινε τον δρόμο με τα μυώδη μπράτσα του. Όσο για κείνους που είχαν το δικαίωμα, ένας ένας με τη σειρά, να σηκωθούν, τους έπιανε από τον αγκώνα και τους συνόδευε ως το WC κρατώντας τους από τον σβέροκο, τους ζητούσε να μην κλειδώσουν την πόρτα, να καθίσουν και να κρατιούνται από τη βοηθητική λαβή όση ώρα έκαναν την ανάγκη τους. Αν έβλεπε πως έμεναν πολλή ώρα μέσα, τους χτυπούσε την πόρτα και απειλούσε τους χασομέρηδες πως θα τους βγάλει με το ζόρι. Αυτό έκανε με έναν Καναδό άλλωστε, ο οποίος βρέθηκε στον διάδρομο με τα βρακιά κατεβασμένα ως κάτω από τα γόνατα, διχασμένος ανάμεσα στην ντροπή και στον φόβο. Στο αεροπλάνο, υπάρχουν όλοι αυτοί οι άγνωστοι, με τους οποίους δε θα ήθελες να πεθάνεις παρέα, αλλά θα είναι οι τελευταίοι που θα σε δουν σε περίπτωση συντριβής!